

LJUBAV, SLOBODA I GRANICE: FILOZOFSKA RAZMATRANJA O SADAŠNJOJ KULTURI

Esej

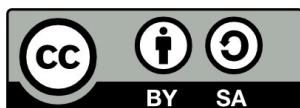
Dino Kričković

JU Elektrotehnička škola Prijedor
dinokrickovic555@gmail.com

U savremenom svijetu, pojam ljubavi često je podložan interpretacijama koje se oblikuju kroz kulturne, političke i društvene okvire. Na prvom mjestu, ljubav se često prikazuje kao osjećaj koji je nesputan, spontan i oslobađajući. Međutim, u društvu koje je, s jedne strane, preplavljeno slobodom izražavanja, a s druge strane, ograničeno normama i zakonima, ljubav postaje predmet borbe – borbe između ličnih želja i očekivanja koje društvo ima od nas. Ovaj esej razmatra filozofsku dubinu ljubavi u kontekstu slobode, granica i kulturnih normi, te istražuje kako ove sile oblikuju naše svakodnevne živote i međuljudske odnose.

Ljubav kao oblik slobode

Ljubav, u svom najčišćem obliku, smatrana je jednim od najuzvišenijih ljudskih iskustava. Prema Jean-Paul Sartreu, ljubav je oblik slobode – to je trenutak kada pojedinac prestaje da bude samo subjekt u svom životu i postaje subjekt u životu drugog. Kroz ljubav, ističe Sartre, stvaramo povezanost sa drugim bićem koja nije ograničena pravilima i normama. Međutim, u praksi, ljubav često nailazi na prepreke koje dolaze iz društvenih normi i kulturnih granica. U tom smislu, ljubav je povremeno dovedena u sukob sa društvenim vrijednostima koje postavljaju granice između “dozvoljenog” i “nedozvoljenog.” Granice u obliku zakona, religije, rasnih i etničkih podjela – sve to oblikuje način na koji doživljavamo i izražavamo ljubav. Ljubav koja nije u skladu s normama postaje nepoželjna, a ljubavnici koji pokušavaju da pređu te granice često se suočavaju s osudom i odbijanjem. Ovaj fenomen može se posmatrati kao sukob između osobne slobode i kulturnih okvira koji postavljaju granice tome šta je “ispravno”, a šta ne.

Granice ljubavi u društvenom kontekstu

S obzirom na ovo, ljubav se često sreće sa svojim najvećim izazovima upravo u kulturnim i društvenim granicama koje je okružuju. Granice postavljaju granice slobode – ono što je prihvaćeno u jednoj kulturi, može biti potpuno zabranjeno u drugoj. Na primer, ljubav koja prelazi etničke, vjerske ili seksualne granice u mnogim društvima nailazi na otpor, dok u drugim društvima može biti dočekana sa razumijevanjem i prihvatanjem. Takve granice su prisutne i u svakodnevnom životu. Ljubavni parovi koji nisu u skladu sa normama svoje zajednice često su podvrgnuti kritikama i stigmatizaciji. Istovremeno, u kulturi koja vrednuje individualizam, ljubav može postati gotovo apstraktna, u smislu da je sve dozvoljeno, ali ništa nije dovoljno duboko. Ljubav postaje još jedno tržište, s tendencijom da postane primitivna, usmjerena prema fizičkom izgledu, statusu i materijalnim vrijednostima.

Od Platonove idealne do Sartrove realne

Sokrat u Platonovim dijalozima opisuje ljubav kao potragu za idealnim. Za njega, ljubav nije samo fizička ili emocionalna povezanost, već duhovna potraga za nečim transcendentnim, potraga za savršenstvom. Ovaj idealistički pogled na ljubav postavlja visoke standarde, ali u modernim vremenima, filozofski pogled na ljubav mora se prilagoditi stvarnim izazovima. Sartre, s druge strane, u svojoj filozofiji postavlja ljubav u kontekst slobode, ne kao idealizovani cilj, već kao stalnu borbu između subjektivnih želja i objektivnih društvenih realnosti. Prema Sartreu, ljubav je “sudbina” u kojoj smo osuđeni da budemo slobodni i odgovorni za izbor partnera, i to je ono što čini ljubav izazovom i, možda, najpotpunijim izrazom ljudske slobode.

Ljubav kao proces oslobađanja

Ljubav, dakle, nije samo neizbežna emocija koju doživljavamo. To je proces koji je utemeljen u našoj svakodnevnoj borbi za slobodu i dublje razumijevanje sebe, ali i drugih. U tom procesu, ljubav nas podsjeća na naše mogućnosti i naša ograničenja. Zbog toga, možda je najvažniji zaključak da ljubav, iako često suočena sa granicama, u svojoj suštini ostaje najuzvišeniji oblik slobode – slobode da se volimo, bez obzira na sve prepreke koje nam društvo može postaviti. Na kraju, ljubav, kada je oslobođena svih društvenih okvira, postaje čista i neograničena, sposobna da premosti sve razlike i granice. U tom smislu, ljubav je ne samo privatni, već i politički čin, čin borbe protiv svega što nas dijeli, čin koji nas vodi ka višim, zajedničkim vrijednostima